

על פרופ' גולדרייך, פרס ישראל ופשעי ישראל

ב. מיכאל 13.04.2021 06:00

פרופ' עודד גולדרייך לא יקבל את פרס ישראל. פשעו נורא. לצד 500 מדענים וחוקרים הוא חתם על מכתב גלוי אל הנציבות האירופית והזכיר לה, שהיא התחייבה לא לממן פרויקטים הנגועים בבעייתיות אתית וחוקית. כמו, למשל, אוניברסיטת אריאל. נורא.

אוניברסיטת אריאל, כמו העיר אריאל כולה, היא פשע מלחמה. הוקמה בשטח כבוש, בנויה על קרקע שדודה, משרתת את אוכלוסיית הכובש, פוגעת באוכלוסייה הכבושה ולוקה במידה מבישה של אפרטהיידיות. כל מה שנדרש כדי ליצור פשע מלחמה. בדיוק כמו כל ההתנחלויות, המתנחלים וכל שאר העוסקין במלאכת הכיבוש. הם כולם בחזקת חשודים. כך קובעים חוקת בית הדין הפלילי הבינלאומי, אמנת ז'נווה, אמנת האג, הצלב האדום, מועצת הביטחון, העצרת הכללית של האו"ם וכ-99% ממדינות העולם. רק מדינת ישראל ודונלד טראמפ מתנגדים. דונלד הלך, מי נשאר? ישראל. עם לבדד ישכון, על מגרשים שגנב מהשכנים.

פרופ' גולדרייך ועמיתיו, למען הדיוק, כלל לא "קראו" לנציבות האירופית להחרים את אוניברסיטת אריאל. לא היה בכך צורך. במסמך העקרונות של "פרויקט הורייזון 2020", תוכנית המסגרת למחקר ופיתוח של האיחוד האירופי, יש התחייבות מפורשת (תקנה 19) לא לתמוך בפעילויות אקדמיות המנוגדות לאתיקה, לחוק הבינלאומי ולזכויות האדם. הנציבות כבר פעלה על פי העיקרון הזה, בלי לחכות לגולדרייך. היא הורתה, למשל, לאוניברסיטת תל אביב לחדול משיתוף פעולה עם אוניברסיטת אריאל (וגם עם "יקבי הגולן") בגלל חפירות שבוצעו באדמת רמת הגולן הכבושה כדי ליטול משם דוגמיות קרקע.

אפשר להבין את דאגת האירופים. על פי חוקת בית הדין הפלילי בהאג, סיוע לפשע מלחמה, ולו רק בעידוד או במימון, כמוהו כשותפות לפשע. לא נעים. מותר לכן לומר, כמעט בלא שמץ אירוניה, שפרופ' גולדרייך ועמיתיו ביצעו בעצם את חובתם כאזרחים שומרי חוק: הם הזהירו גוף בינלאומי מכובד, לבל יסייע בשגגה לפעילות בלתי חוקית. יפה מצדם. על מעשהו היפה גולדרייך בהחלט זכאי לא לקבל את פרס ישראל ולא ללחוץ את ידם של ביבי והגלנט שלו. הרי ליטר של אלקוג'ל לא יספיק כדי לטהר את ידו בתום הטקס.

רצינית קצת יותר היא הדילמה שאליה נקלעו אזרחי ישראל ההגונים. בין חוק החרם, בג"ץ, ומערכת החוק הבינלאומי — כיצד עליהם לנהוג? למי ישמעו? האם לחוק החרם, הגוזר עליהם סתימת פה וצינזור מחאה? האם לבג"ץ, המתחמק באופן עקבי, עיקש ורב שנים מלעסוק בעומק סוגיות הכיבוש? או האם להוראות החוק הבינלאומי, שמכוחו ומסמכותו שאבה ישראל את זכות כינונה ואת ההכרה בקיומה?

לא פשוט. אני בחרתי בחוק הבינלאומי. זה המנסה כמיטב יכולתו הדלה להכניס מעט בינה, חסד ואנושיות בכל באי עולם. לו אציית. עם פרופ' גולדרייך.

* עו"ד אילן כץ, הסניגור של אלאור אזריה, ביקש השבוע לטהר בכמה משפטים תמוהים את מלוא תועבות הכיבוש ("הארץ", 10.4). נראה שהתמצאותו בנבכי מקצועו קצת מעורפלת. מומלץ לו לכן לנסות לקרוא את המאמר של עו"ד טליה ששון, "מחיר העלמת העין של בג"ץ" ("הארץ", 30.1.17). אולי יחכים.